

Chủ tịch HỒ CHÍ MINH trả lời phỏng vấn về chiến tranh ở Việt Nam

Chủ tịch Hồ Chí Minh, 1966. Ảnh: Wilfred Burchett

TRÊN MẠNG YOUTUBE, NHỮNG NĂM GẦN ĐÂY CÓ PHÁT ĐI MỘT ĐOẠN HÌNH ẢNH VỀ CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH, ĐANG TRẢ LỜI PHỎNG VẤN CỦA MỘT NHÀ BÁO NƯỚC NGOÀI BẰNG TIẾNG PHÁP. ĐOẠN HÌNH KHÔNG GHI NGÀY THÁNG, CŨNG KHÔNG CÓ TÊN VÀ HÌNH ẢNH NHÀ BÁO, CHỈ CÓ HÌNH CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH ĐANG NÓI. TUY NHIÊN, THEO NỘI DUNG BÀI NÓI THÌ TA CÓ THỂ BIẾT ĐOẠN PHỎNG VẤN NÀY PHẢI DIỄN RA SAU SỰ KIỆN TƯỚNG DE GAULLE ĐẾN PHNÔM PÊNH (1-9-1966), VỚI TUYÊN BỐ VỀ CHIẾN TRANH VIỆT NAM, VÀ PHẢI TRƯỚC THÁNG 5-1968, KHI DIỄN RA HỘI NGHỊ PARIS. CHÚNG TÔI XIN CẢM ƠN ÔNG NGUYỄN NGỌC QUỲ Ở PHÁP ĐÃ GHI LẠI NỘI DUNG CUỘC TRAO ĐỔI TRÊN TỪ LỜI NÓI THÀNH VĂN BẢN TIẾNG PHÁP. CHÚNG TÔI XIN DỊCH SANG TIẾNG VIỆT ĐỂ BẠN ĐỌC THAM KHẢO.

- Thưa Chủ tịch, ngài có nghĩ rằng có một giải pháp quân sự cho cuộc chiến tranh ở Nam Việt Nam?

- Không, bởi vì à, ông biết rằng nhân dân Việt Nam là Một, đất nước Việt Nam là Một. Người Mỹ muốn tiến hành một cuộc chiến tranh xâm lược, như lời họ nói là một cuộc chiến tranh không tuyên bố. Như ông đã biết rằng, ông có thể đọc trên báo chí quốc tế, thì chiến tranh càng kéo dài, thì Mỹ và tay sai, có phải không, nói như thế nào nhỉ (quay sang hỏi người bên cạnh: sa lầy...), ...sa lầy, và hơn nữa, chúng sẽ chịu nhiều thất bại như ông đã thấy gần đây.

Do vậy, chiến tranh không thể kéo dài mãi mãi, và tôi rất vui mừng thấy các nhà chính trị cao cấp của Pháp đã thừa nhận điều đó.

- Ngài có nghĩ rằng tướng de Gaulle có thể như là, vào một lúc nào đó, làm trọng tài cho cuộc xung đột không?

- Làm trọng tài ư! Ông hiểu như thế nào về chữ "trọng tài"? Chúng tôi không phải là hai đội bóng đá. (cười khẩy)

- Nếu tôi không nhầm, thì bên ngoài Hiệp định Genève, một ý tưởng của tướng de Gaulle là trung lập hóa toàn bộ Đông Nam Á. Đó có phải là một ý tưởng thú vị đối với ngài không?

- Như tôi đã từng nói vài lần, đó là một ý tưởng thú vị, nhưng nó còn tùy thuộc vào ý chí các dân tộc đó, và... cách thức người ta tiến hành để thực hiện. Đó là một vấn đề lớn, có phải vậy không? Và

tôi không thể nói rằng tôi tán thành, có phải vậy không?... Tôi không nói rằng tôi không tán thành, có phải vậy không? Bởi vì... các ông nói hoa, hoa, có nhiều loại hoa, có thứ màu hồng, có thứ trắng, thứ đỏ, vân vân... những thứ hoa có mùi thơm, có thứ khác không thơm... nhưng đều được gọi là hoa, có phải vậy không?

- *Thưa Chủ tịch, trong chuyến đi ở miền Bắc Việt Nam, chúng tôi lấy làm buồn khi nhận thấy ảnh hưởng của nước Pháp đã trở nên hầu như không còn ở nước ngài. Những người dưới 25 tuổi không biết gì về tiếng Pháp nữa. Và tôi tự hỏi, theo ý ngài, những mối quan hệ có thể lập lại như là nước Pháp có thể tiếp tục đóng vai trò... một thứ vai trò văn hóa chăng?*

NGUYỄN VĂN TIẾNG PHÁP

- *Est-ce que vous pensez, Monsieur le Président, qu'il y a une solution militaire à la guerre du Sud Viêt Nam?*

- Non, parce que ah, vous savez bien que le peuple Viêt Nam, c'est Un, et le pays du Viêt Nam, c'est Un. Les Américains veulent faire une guerre d'agression, comme qu'ils disent, une guerre non déclarée. Comme vous savez aussi, vous avez pu lire dans la presse mondiale, que plus la guerre prolonge, plus les Américains et leurs valets, n'est ce pas, comment dire ça, (se tournant vers quelqu'un à côté), sa lầy... s'enliser... et plus, ils supportent des échecs comme vous savez là récemment.

Par conséquent, la guerre ne peut pas durer éternellement, et je suis très heureux que les politiciens haut placés français ont reconnu cela.

- *Vous pensez que le général de Gaulle pourrait en quelque sorte, à un certain moment, arbitrer le conflit?*

- Arbitrer! Qu'est-ce que vous comprenez par le mot arbitrer? Nous ne sommes pas des équipes de foot ball. Rire et ricanement.

- *Au-delà des Accords de Genève si je ne me trompe, une idée du général de Gaulle est la neutralisation de tout le Sud-Est Asiatique. Est-ce c'est une idée qui vous paraît intéressante?*

- Comme j'ai déjà dit quelquefois, c'est une idée intéressante, mais ça dépend la volonté de ces peuples, et... la manière comment on procède la réaliser.

C'est une grande question. n'est-ce pas? et je ne peux pas dire que je suis d'accord, n'est-ce pas?... je ne dis pas que je ne suis pas d'accord, n'est-ce pas? Parce que... vous dites fleurs, fleurs ; il y a beaucoup de sortes de fleurs, il y a des roses, des blanches, des rouges, etc... des fleurs qui sentent bon, d'autres qui ne sentent pas bon... mais on dit fleurs, n'est-ce pas?

- *Monsieur le Président, nous avons constaté avec chagrin au cours de notre voyage au Nord Viêt Nam, que l'influence française est devenue à peu près inexistante dans votre pays. Les moins de 25 ans ne comprennent plus du tout le français. Et je me demande si, à votre idée, des rapports peuvent se rétablir tels que la France continue à jouer... une sorte de rôle culturel?*

- Avec la France surtout, et avec tous les autres pays, nous voulons avoir une coopération amicale, culturelle, économique, etc... , mais je suis sûr que vous ne voulez pas avoir, n'est-ce pas, que la France ait l'influence qu'elle avait avant... c'est une autre chose... mais coopération culturelle, économique, qu'est ce qu'il y a encore ? sportive par exemple, etc...etc... nous, nous désirons.

- *Si la guerre se cristallise au Sud et se poursuit encore pendant quelques années, pensez-vous que l'avenir économique du Nord Viêt Nam soit viable?*

- Je suis sûr que ça non seulement viable, mais ça progresse. Parce que vous avez vu vous-même, vous avez constaté vous-même que, ici, nous travaillons beaucoup, notre peuple travaille beaucoup, avec abnégation, n'est-ce pas? et avec dévouement, avec enthousiasme.

D'un côté, nous travaillons pour... comment dirais-je, pour principalement, n'est-ce pas, de nos propres forces, et aussi nous avons l'aide fraternelle des pays socialistes.

Jusqu'ici, nous avons déjà réalisé des progrès, pas tant comme nous le voulons, nous avons réalisé des progrès et dans l'avenir, nous progressons nous-mêmes.

- *Vous mentionnez là l'aide des pays socialistes. Est-ce que cette aide ne s'est pas trouvée légèrement compromise à la suite du conflit idéologique entre la Russie et la Chine?*

- Non... parce que ces questions, n'est-ce pas, n'est pas différence idéologique entre nos différents partis-frères, c'est nos affaires intérieures ; ça passera, et l'union...l'unité, ça se fera. Mais l'aide fraternelle continue, continuera, c'est très précieuse pour nous.

- Certains ont l'impression chez nous, Monsieur le Président, que le Nord Viêt Nam se trouve actuellement assez isolé, asphyxié même, et, politiquement, il ne pourra difficilement éviter de devenir une sorte de satellite de la Chine. Qu'est-ce que vous répondez à ça?

- JAMAIS!! (Comme un cri)

PHONG TRÀO PUGWASH

và tín hiệu về cuộc hòa đàm Việt Nam

Raymond Aubrac

CUỐN HỒI KÝ *NƠI KÝ ỨC DỪNG CHÂN*¹⁾ CỦA RAYMOND AUBRAC ĐÃ DÀNH NHIỀU CHƯƠNG ĐỂ NÓI VỀ SỰ THAM GIA CỦA TÁC GIẢ VỚI TƯ CÁCH LÀ SỨ GIẢ TRONG VIỆC CHUẨN BỊ CHO NHỮNG CUỘC HÒA ĐÀM VỀ CHIẾN TRANH VIỆT NAM. CHÚNG TÔI XIN TRÍCH DỊCH ĐOẠN SAU ĐÂY NHẪM CUNG CẤP CHO BẠN ĐỌC NHỮNG HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC NHÂN SĨ TRÊN THẾ GIỚI ĐẤU TRANH CHO HÒA BÌNH Ở VIỆT NAM.

Ngày 28 tháng 6 năm 1967, tại văn phòng FAO ở Roma, tôi nhận được điện thoại của Emmanuel d'Astier, yêu cầu tôi ngày hôm sau gặp ông ta ở Paris tại nhà của Etienne Bauer, một người bạn kháng chiến cũ, là thành viên ban giám đốc Viện Khoa học và Kỹ thuật Hạt nhân quốc gia.

Xin nghỉ một ngày, tôi đến nơi đúng hẹn. Nhiều người đang chờ tôi ở đó. Sau khi giới thiệu xong, d'Astier biến luôn. Tôi gặp ở đây một nhóm người nổi tiếng mà tên thường đi kèm với nhiều danh hiệu. Tôi buộc phải

giới thiệu những nhà khoa học đó, mà dù muốn hay không, họ cũng đã ảnh hưởng đến cuộc đời tôi: những người Xô viết Mikhail Dimitrovitch Millionschikov, phó chủ tịch Viện Hàn lâm khoa học, chủ tịch Xô viết tối cao Liên bang Nga, và Ruben Napoleonovitch Andreossian, nhà kinh tế và viện sĩ; những người Mỹ Bernard Feld, nhà vật lý, GS Đại học Kỹ thuật Massachusetts, và Paul Doty, nhà sinh vật học, GS Đại học Harvard, cả hai đều là viện sĩ; người Anh Joseph Rotblat, GS Đại học London; những người Pháp Francis Perrin, nhà

vật lý, GS Collège de France, viện sĩ Viện Hàn lâm khoa học, cao ủy Năng lượng nguyên tử, Herbert Marcovitch, nhà vi sinh học, giám đốc Viện Pasteur và Etienne Bauer.

Thoạt đầu tôi rất ngạc nhiên về mối dây đồng cảm liên kết những người đó lại với nhau. Không phải là sự thân mật giả vờ như ta thường thấy ở các nghị sĩ, có thể mày tao chi tứ ngay cả khi đang chống nhau và thường khinh miệt lẫn nhau. Đây là không khí của những người biết tôn trọng nhau và có một lý tưởng chung. Họ giải thích cho tôi đây là

- Đặc biệt với nước Pháp, và với tất cả các nước khác, chúng tôi muốn có một sự hợp tác bạn bè, văn hóa, kinh tế... Nhưng tôi tin chắc rằng ông cũng không muốn, có phải vậy không, rằng nước Pháp sẽ có ảnh hưởng như trước đây... đây là chuyện khác... nhưng hợp tác văn hóa, kinh tế, còn có gì nữa? Thế thao chẳng hạn, vân vân... chúng tôi muốn thế.

- Nếu chiến tranh dồn lại ở miền Nam và kéo dài trong vài năm nữa, ngài có nghĩ rằng tương lai kinh tế miền Bắc Việt Nam còn duy trì được không?

- Tôi tin chắc rằng không những nó duy trì mà còn phát triển. Vì như ông đã thấy, ông có thể tự mình cảm nhận rằng, ở đây, chúng tôi làm việc rất nhiều, nhân dân chúng tôi làm việc rất nhiều, một cách quên mình, có phải vậy không? Và với sự hy sinh, với tinh thần phấn khởi. Một mặt, chúng tôi làm việc để... nói như thế nào nhỉ, chủ yếu là bằng sức của mình, có phải vậy không, và cũng vì chúng tôi có sự giúp đỡ anh em của các nước xã hội chủ nghĩa.

Cho đến nay, chúng tôi đã đạt được những tiến

bộ, không nhiều như chúng tôi mong muốn, chúng tôi đã đạt những tiến bộ và trong tương lai, chúng tôi sẽ đi lên bằng sức mình.

- Ngài vừa nói đến sự giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa. Có phải sự giúp đỡ đó hơi bị ảnh hưởng sau cuộc xung đột ý thức hệ giữa nước Nga và Trung Quốc không?

- Không... vì về vấn đề này, có phải vậy không, không phải là khác biệt về tư tưởng giữa các đảng anh em, đây là việc nội bộ của chúng tôi; việc đó sẽ qua đi, và sự đoàn kết... thống nhất sẽ diễn ra. Nhưng sự giúp đỡ anh em vẫn tiếp tục, tiếp tục, rất quý giá với chúng tôi.

- Ở nước chúng tôi, một số người có cảm giác, thưa Chủ tịch, rằng miền Bắc Việt Nam hiện đang hơi bị cô lập, thậm chí là bị bóp nghẹt, và về chính trị, nó khó mà tránh khỏi sẽ trở thành một nước chư hầu của Trung Quốc. Ngài trả lời như thế nào cho câu hỏi đó?

- Không bao giờ! (như một tiếng thét) ■